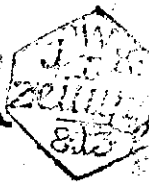

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Julius 20-dik napján, 1813-dik esztendőben.

Prusszia.

A' *Berlini* újság ilyen szokkal adta ki Julius 1-ső napján a' Prusszia armádnak a' Frantzia seregek ellen ezen hadakozásban a' fegyvernyúgvásnak köttetéség tett nyereségeit: —

„Azoknak a' vesztesékeknek összeadásából, mellyeket a' Frantzia seregek ezen hadakozásban vesztek, a' következők teszik a' resultatumot: — Vesztek ágyút, Lüneburgnál G. Dörenberg ellen 12 — Mückern mellett York ellen 1 — Langensalzánál Májor Helwig ellen 5 — Lützemel 10 — Hálánál Bülow ellen 3 — Königswardtnál Barclay de Tolly ellen 18 — Haynaunál Gen. Blücher ellen 11 — Halberstadtánál Czernitschew ellen 14 — Lichtenstein mellett Májor Blücker ellen 11 — Luckaunál Gen. Bülow ellen 3 — Bautzennél 12 — Lissánál (Sléziában) Kaiserow ellen 8 — mind együtt 95 darabot; — Hadi foglyot, 10. ezernél többet; tsak Berlinen többet vittek által 6 ezernél. —

„Részünkről el nem vesztett a' két főbb, t. i. a' Lützeni és Bautzeni ütközetekben egy ágyú is. A' Merseburgi tsatában történt, a' hol 15 száz emberünk 12 ezer ellen verkedett, hogy egy ágyútsőt a' tajgáról, lovaknak nem léte miatt, hogy a' tajgát megtarthassuk, levetni kéntelenített-

tünk, a' mellyre számos ellenséges ágyút tüzeltek. Itasonlót mondanak. hogy történt volna egy ágyúnkal Kolditz mellett, a' hol 6000 emberekből álló hátuljáró seregünk a' Vice Királynak egész serege ellen verkedett. —

„Ezen előadásból nyilvánással kitezik, hogy valahol tsak néminémü tekintetben egyenlő erőt állíthattunk az ellenség eleibe, mindenütt ő volt a' vesztes; a' főbb ütközetek után pedig, mint a' Király a' maga Jun. 5-dikén Ober-Gröditzben kiadott Proklamációjában megmondotta, mindenkor tsak a' nagyobb szám előtt vonták seregünk magokat vissza, de legjobb rendel tették hátrálásokat Mit nem remélhetünk tehát azoktól a' hátor és számos seregektől, a' mellyek folyóvíz módjára gyűlnek az armádához! —

A' *Berlini* népfelkelés, mint már most organizáltatva lenni irattatik, áll 230 Kapitányokból, 721 Hadnagyokból, 2,631 altisztekből, 102 dobosokból, 25,533 közemberekből, mindéggyütt 29,217 fejekből.

Gróf Brüyere, Fr. osztályos Lovas Generális, a' Neufehateli Hertzegnek Fr. Májor Generálisnak egy unokaötte, a' Gard Départementomnak *Sommiers* nevű városában, a' hova való volt, *Bautzen* mellett kapott sebe miatt Jun. 6-dikán meghalt. — (Ez az a' Gróf Brüyere, a' ki az említett tsatá-

nak végződése felé, lováról leszállván Kirchner nevű Generálissal és a Friauli Hertzeggel együtt egy dombon állva beszélgetett, a midőn egy ágyú golyóbis közükbe jövé, úgy megtsapta mind a' hármókat, hogy Kirchner egyszeriben, Marschal Düroc 12 óra múlva, 's már most Bruyere is, és így mind a' hárman kimúltak a' világból. Ezen utolsóbbnak mind két lábai elszakadtak volt).

Nagy Britannia.

A' Ministerekkel ellenkező rész, mint közönségesen szokot, most a' Svétziával való szövetségi Kötésre nézve sem múltatta el különböző tekintetekben és kifejezésekkel kikelni a' Ministerek ellen. A' Svétziának ígértetett 1 millió font sterling és Guadaloupe szigete voltak azok a' két főbb pontok, melyekre nézve némelyek gántsoskodtak.

Ez a' Kötés (Lásd alább a' M. Kurirban a' Toldalékot) Jun. 23-dikán olvastott fel a' Parlamentom' Alsó Házában. Banks nevű tag hosszasan és hevesen kikelt érette a' Ministerek ellen. Azt mondotta, hogy Anglia ebben mindent ígér és érette semmit sem kap; és hogy átallyában szolván az egész kötés homályos és érthetetlen legyen. — Guadaloupe szigetére nézve azt mondotta, hogy ennek meghódoltatása Angliának igen sokba került, 's még is most minekeiötte Anglia tulajdonává lett volna, egy olyan Hatalmasságnak engedtetik által, a' ki annak megoltalmazására a' Frantzia birodalom ellen nem elégséges. Végezetre a' külső dolgokra ügyelő Ministerhez Lord Kastlezeaghoz fordult az Orátor, kérvén ötet, hogy magyarázna meg neki némely dolgokat ezen Szövetségi Kötésben.

A' Minister nem találta szükségesnek ez úttal bővebb magyarázatra bocsátani magát ezen tárgyakra nézve, annyival is

inkább minthogy már más alkalmatossággal is beszéllett erről. A' mi a' Svétziának ígértetett 1 millió font Sterlinget illeti, ennek hasznos voltát már tsak a' dolgok folyamatjának kezdete is eléggé megmutatta. *Guadaloupe* szigetére nézve te lyességgel nem szállott egyebet a' Minister, tsak hogy az erről való beszédre még most nintsenek meghatalmaztatva a' Ministerek.

Végezte az 5-dik számú M. Kurir 30-dik lapján félbemaradt esküvésnek: —

„Közönségesképpen esküszöm, hogy semmi elsőségi just, hatalmat, vagy befolyást, mellyel most bírok vagy jövődöben bírnai fogok, a' mi egyesített Királyi birodalmunkban most fennálló Ekklesiái rendtartásnak (Constitutitziónak) felfordítottására vagy elrontatására fordítani soha nem fogok; és hogy semminémü összeesküvést, ravasszást vagy czélzást, vagy akár mi egyéb próbatételt, melly annak felfordítására vagy megzavartatására való lehetne, elő nem segílek. Esküszöm, hogy ö felsegének, Örökösének, és Successorainak, minden czélzásokat, complótokat, és összeesküvéseket, akár itt az országban, akár más idegen országon legyenek, ha valamellyiknek végrehajtatása végett tudomra adattatnak, kinyilatkoztatok. Megesimérem, bizonyítom, 's kinyilatkoztatom a' mindenütt jelenlévő Isten előtt, hogy én ezen esküvést és nyilatkoztatást, 's ennek minden részeit, a' szónak tiszta és szokásban lévő értelmé szerént, minden kifogás, elfatsarás, vagy akár mi némü lelkiismeretbéli visszatartóztatás, vagy valami az alól való olyan feloldoztatás nélkül, melly a' Pápa, vagy a' Római Széknek valamelly más Hatalma, vagy pedig akár mi más személy által, már megengedtetett volna, tetszem, a' nélkül, hogy azt gondolnám, hogy én ezen nyilatkoztatás vagy ennek valamely

része alól az Isten és emberek előtt feloldoztattam vagy feloldoztattathatok és absolváltattathatok, ha szintén a' Pápa, vagy más személy, vagy más Hatalom, engemet az alól feloldozhat, vagy azt semmivé tenni és kinyilatkoztatni akarná, hogy ez az esküvés eleitől fogva semmi és semmi erejű volt. Isten úgy segéljen!„

Ezt a' hitet, ha a' Parlamentum által megerősített volna, minden Római Catholicus embernek le kellett volna a' Nagy Britanniai egyesült országokban tenni. Azok pedig, a' kik valamely olyan hivatalokra léptek volna, a' millyeneket a' bevett szokás szerint, a' Római Catholica Ekklesiától rendeltetni szokott személyek viselnek, még az itt következőt is letenni köteleztettek volna: —„

„En N. N. esküszöm, hogy azon soha nem dolgozok sem meg nem engedem, hogy a' Nagy Britanniai egyesült országokban valamely más Római Catholicus Püspök vagy Apostoli Vikárius felszenteltetődjön, hanem csak az olyan, a' kit betsületemre és lelkiesméret szerint szeplőtelen egyenesegű's békességes magaviseletű embernek tartok. És esküszöm, hogy nem tartok vagy nem fogok tartani semmi levelezést vagy egyetértést a' Pápával, vagy a' Római Székkal, vagy valamely Udvarral, vagy Ítélszékkal (Tribunállal) mellyet a' Pápa vagy a' Római Szék, vagy ennek valamely meghatalmazása, állított vagy állíthatott-fel, vagy valami személlyel vagy személyekkel, a' kik a' Pápa vagy a' Római Szék által hatalmaztattak - meg, vagy attól magokat meghatalmaztatottaknak fenni állítják, oly czélzással, egyenesen vagy mellesleg, hogy a' Protestáns Országos Szék, vagy a' Nagy Britanniai és Írlandiai Protestáns Ekklesia, 's a' Skótziai Ekklesia, mint a' törvény által fennállók, felfordíttassanak vagy megzavartassanak, és hogy én a' Pápanak vagy Római Széknek, 's a' többi, semmit egyebet nem írok és véllek nem

közlök, hanem csak azt, a' mi egyedül az Ekklesiát illeti.“

Hogy ezen esküvések' meghatároztatásának, ha szintén meghatároztatnak volna is a' Partamentum által, kívánt foganatja nem lehelett volna, világos abból, hogy a' *Dublinban* öszszegyülekezve lévő R. Catholicus Fő Papok, azok ellen már még Május 26-dikán, mikor még nem is tudhatták azt, hogy a' Parlamentom alsó háza a' vok-sok többsége által Május 24-dikén a' Catholicusokat illető projektumot visszavetette, ilyen írást bótsátottak az Írlandiai R. Catholicus Papokhoz és nem papokhoz: —„

„Tisztelt atyafiak, kedves gyermekeink, békesség néktek! Kedves nyájainknak lelki boldogságok eránt viseltető gondoskodásunk kötelez bennünket, hogy pásztori egyéb hivatalos foglalatosságainkat még egyszer félbe szakaszszuk, hogy religiói ügyünknek jelen való állapotja felett tanácskozzunk. —

„Sietünk kinyilatkoztatni előttetek azt a' buzgó háládatos érzékenységet, mellyet az a' kegyesség gerjesztett-fel szívünkben, mellyet a' törvényhozó gyűlés (Parlamentum) azon keskeny határok közzé való szorításnak kedvező megfontolására lebötsátkozott, mellyet a' mi Catholicus közönségünk még most is szenved. Ezen szívünkbe mélyen és kitörölhetetlenül benyomódott érzékenység mellett is csakugyan nagyon szomorít minket az, hogy kötelességünknek tudása kényszerít bennünket arra, hogy a' mi felszabadíttatásunkat (emancipation) illető némely pontokra nézve, nem érthetünk egyet azon sok virtusokkal tündöklő és megvilágosodott emberekkel, kik a' Catholicusok szabadságának ügyét ily sokáig és ily nagy derekséggel folytatták. —

„Gyaníthatóképpen azért, hogy tökéletesen útasíttatva nem voltak, minden kérdés nélkül, de egyenes időtő okok által vezéreltetvén, bizonyos rendeléseknek meg-

határozását javallották, a' törvényhozó Gyűlésben, melly rendelések a' mi Ekklesiái fenyítéktartásunkat 's különösen a' mi Püspöki foglalatosságunknak gyakorlását illetik, a' melly tekintetben mi ő vélek telességgel egyet nem érhetünk, a' nélkül, hogy Szakadás [*Schisma*] béli bűnt ne tegyünk, azért kiváltképpen, hogy ha ezek a' rendelések valósággal felállanak, a' mi fő Pásztorunk' papi jussát megszorítanák, 's a' mi fenyítéktartásunknak olly pontyát illetnék, a' melyre a' Catholicum principiumok szerént az Ekklesia fő Pásztorunk egyetértése elkerülhetetlenül megkívánatna. —

„Ia megfontoljuk, hogy azok a' *Clausulák* (a' feljebb leírt esküvésekben találtató határozások) honnét vették eredeteket, talán úgy lehetne, ha mi a' dolgot tovább is halgatással néznők-el, gondolkodni, hogy mi azokban feltétel nélkül egyetértünk: erre nézve néktek, hazánkunk, és istenünknek tartozó kötelességünknek esmérjük lenni, nyilván kinyilatkoztatni, hogy mi ezekben egyet nem értettünk, 's mostani formájokban soha egyet nem is értettünk. Valamint is egyeberánt, mint a' mi Országunk' igen kegyelmes ura alatt való hűséges lebotsátkozásbéli kötelességet mindenkor szoroson megkívántuk (a' melynek bátorságos lábra való állittatását célozzák, mint állittatik, ezen Ekklesiái javallott rendelések is) úgy nem is kívánunk semmit inkább, mint meggyőzőleg megmútatni azt, hogy azon lebotsátkozásbéli kötelességnek eleget tenni magunk is képesek vagyunk. Megesküdtünk annak a' hűségnek sérthetetlen megtartására, melyet minden alattvaló megtartani tartozik az uralkodó eránt, 's nem vádol minket senki azzal, hogy esküvésünket megszegtük volna. —

„Ha valami más, a' mi religiói princípiumainkal nem ellenkező esküvés készítené, azért, hogy a' mi hazánkfiainak egy

részeket illető de valósággal egészen fundamentom nélkül való félelem elhárítások: mi ennek letételére valósággal keszek lennénk. Istenünknek tartozunk azzal, hogy hazánkfiainak tartozó hűségünket meg ne sértsük. Hazánkfiainak tartozunk azzal, hogy azon iparkodjunk, hogy még gyámisokká se legyünk. Tisztelt atyafiak, kedves gyermekeink, ezen fundamentomok: nézve adjuk tudtotokra néktek a' következő pontokat, mellyeket mi, minekutána a' megvilágosíttatásért és segedelemért az istenhez folyamodtunk volna, meghatároztuk, t. i: —

„1)ször; Hogy mi annak a' projektomnak szoros megfontolása után, a' melly közlésebről a' Parlamentom eleibe terjesztett vala, és oda céloz, hogy azok a' polgári és katonai megszorítások, mellyek alatt az ő Felsege Catholicus alattvalói szenvednek, eltöröltessenek, kötelességünknek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy némelyekben találtató ekklesiái *Clausulák*, vagy meghatározások, a' Római Ekklesiának fenyítéktartásával és a' mi religiói szabadságunkal meg nem egyeznek. —

2)ször; Hogy mi az efféle rendelésekben meg nem egyezhetünk a' nélkül, hogy *Schisma* béli nagy bűnt ne tegyünk; el sem titkolhatjuk azon következtetéstől való félelmünket és ijedségünket, mellyeket az ilyen rendelések, ha megerősíttetnének, szükségesképpen magok után vonnának. —

3)ször; Hogy mi, ha a' törvényhozó Gyűlés kívánni fogja, leg nagyobb készséggel megesküszünk arra, hogy soha meg nem egyezünk valamely Püspöknek kinevezetésében vagy felszenteltetésében, a' kinek kétségnélkül való törvényessége és békességes magaviselete fölül felkiesméret szerént meggyőzetteve, nem vagyunk; továbbá, hogy mi a' mi Ekklesiánk' fő Pásztorával, vagy más akármí személyel, a' ki az ő nevében való munkálódásra meghatalmaztatott, semmi olyan összeköttetésben

vagy egyesülésben lenni vagy állani nem akarunk, mely a' Protestáns Országlovszéknek, vagy a' Nagy Britanniai és Irlandiai Protestáns Ekklesiának, vagy a' Skotziai Protestáns Ekklesiának, melyek a' törvényekben rendeltettek, felfordítására vagy nyughatatlankodtatására czélozna. —

„Tisztelt atyafiak, kedves gyermekeink — a' mi Urunknak a' Jésus Christusnak kegyelme 's a' Szent Léleknek egyesülése légyen mi vellünk minnyájunkal, Amen. Költ *Dublinban* Máj. 26-dikán, 1813-ban. (Itt még az aláírt nevek következnek),

S v é t z i a.

A' *Hamburgi* polgári seregek között azok, a' kik a' Frantziáknak utóbbi odaváló bémenetelek előtt onnét eljöttek, eloszolya a' Gustrowi, Lützowi, Rostoki, és Wisnari vidékekre vették magokat. Az ölta egy rendelést adott ki réájok névze a' Svétziai Koronaörökös, a' melly szerént, valamint a' Lübeckiekre úgy ezekre névze is *Ribnitzen* rendelte ki, a' hova minnyájok öszsze gyülekezzenek, hogy ott egy különös sereget formálván, magokat a' hat heti fegyvernyúgvásnak ideje alatt a' hadi munkában gyakorolják. Az eleikbe szabott főbb tikkelyek ezek: — 1)ször, mint valóságos hadi szolgálatban lévő hazatartalmazó katonák (Landwehristák) úgy tartatnak — 2)ször, megesküsznek, hogy a' Német birodalom javára névze le nem teszik fegyvereiket addig, míg lakó városaik az ellenségnek kezében leszen — 3)ször, mikor lakó városaikba vissza mehetnek, mostani katona állapotjokat ismét a' régi polgári testőrzőséggel tserélik fel — 4)ször, élelmekre, fegyvereikre, és ruházatokra illendő gondviselés leszen — 5)ször, ha tanút tisztekre szükségek leszen, ilyenek elegendő számmal fognak nékiék adtatni — 6)ször, mihelyest telyes számra telnek és magokat illendően organizálják,

azonnal hozzá fognak a' fegyverben való gyakoroltatáshoz az ármáda' háta megett. A' seregnek organizáltatása a' Svétziai ármáda' fő hadi szállásán lévő, *Gries* nevű, Hamburgi volt Syndieusra bízattott.

Spanyol Ország.

Bizonyos hírek terjedtek el nem régen a' felől, hogy az *Albuferai* Hertzeg Marschal *Suchet* az *Ebro* vize mellett szerentsével tett valami expeditziókat, de a' mellyek még eddig semmi hivatal szerént való tudósítás által meg nem erősítettettek. A' Párisi egyéb közönséges levelek így beszélnek ezen történetek felől: —

„Egy Kurir, a' ki Spanyol országba küldtetett vala, hogy vigyen hírt Marschal *Suchet*nek a' felesége lebetegüléséről és szüléséről, onnét Jul. 3-dikán Párisba vissza érkevén, ennek alkalmatosságával terjedett el Párisban az a' hír, hogy a' nevezett Marschal 18 ezer Anglusokat, a' kik sok ágyúval a' Gen. *Murray* vezérleése alatt Tarragonához kiszállottak vala, 's ezen várat elfoglalni iparkodtak, egészszen megvert légyen, és arra kényszerített, hogy 130 ágyújokat hátra hagyván sietséggel ismét hajóra üljenek. A' dolog úgy történt, hogy a' Tarragonai Kommandáns Gen. *Ba-toletti* a' várat mind addig oltalmazta, míg Marschal *Suchet* Valenciából oda megerkezhetett, és az Anglusokra réájok üthetett Tarragoniától azonközben azonnal vissza tért a' Marschal Valenciához, hogy Generális Harispét, a' ki ott maradott volt, de az alatt *Duque del Parque* nevű Spanyol vezér által, a' ki a' Marschal *Suchet* Kataloniába való menetelét haszonra akarta fordítani, megtámadtatott. — (Ezen történetekről további tudósítások váratatnak, anval is inkább, minthogy már több rendeli tudósítások de mind tsak igen igen rövid szókkal emilitettek, hogy Castiliában 's a' hadi lineának több más partjain is történetek volna verekedések).

S z a k s z o n i c.

Dresda Jul. 1-ső napján. A' mi városunk hírtelenséggel egy rettenetes lármás fegyveres piatzá változott által. A' Császár maga személyesen az Albisnak mind két partjait bégárta rész szerént lóháton rész szerént hajón, Schandautól fogva egész Torgauig. Pirna és Wellingswalde között 50,000 ember száll lógerbe, a' hová minden nap érkeznek a' seregek. Lilliensteinnál, Königsteinnál által ellenben rontják a' kö-ziklákat, s' építik a' batteriákat, melyekről az Albisnak mind két partjaira lö-völdözni lehet. —

Dresdának az ő új városa, a' kapuk előtt épített sántzok általegész egy erőss várrá lett. A' több kapuk is erősítettnek a' földbe veretett ágakok (pallisadok) által. A' testőrző sereg kajbákban lógerezik. Egész Szakszoniából Dresdához rendeltettek a' munkások. Frantzia ország' belső részeiről szünet nélkül érkeznek lovas és gyalog, egész regementek. Az eleséget mind ezeknek a' számára részszerént Szakszoniából az Albison, rész szerént Frantzia országhól szekereken hozzák. —

Ezen készülétek alatt azonközben az alkudozásbéli mozdítások sem mulasztanak-el. Jun. 26-íkan megérkezett Gróf *Mietternich* Dresdába, és, mivelhogy idejőve tele előtt néhány versben beszélgetett *O-potschnában* az Orosz Császárral, fontos következéseit lehet várni Dresdában való megjelenésének, a' melly vélekedés annyival is erősebb lábra kapott, hogy Dresdában való maradása is néhány napokig, t. i. Jun. 30-dikáig tartott. Ez nap este indúlt vissza innét. Sokszori hosszszas, néhány órá-

kig tartó, audientziákon volt Napoleon Császárnál.

B é t s.

Még ma semmit nem olvasunk semmi féle újságlevelekben a' felől, hogy a' fegyvernyúgvás, melly ma eltölt, felmondott vagy meghosszszabbított volna.

A' feljebb találtató Spanyol országi tzikkelyt alig adtuk-bé nyomtatás alá, midőn ma minden környüállásaikkal egyetemben leírva megérkeztek a' Valenciai és Cataloniai történeteket illető tudósítások. Ezek több tekintetben különböznek a' feljebb leíratott előre való rövid tudósítástól. De ezekkel tsak a' jövő pénteken szolgálhat a' M. Kurir.

Egyéb fontos újságaink ma nintsenek, — rövideden említették, hogy két Amérikánu Követek *Galatin* és *Bayard*, a' Baltikum tengerre megérkezvén, nemcsak azt tartották róllok, hogy Pétersburgba, mások, nevezetesen némelly Anglus tudósítások, hogy ezek is a' Prágai Congressusra mennek.

A' Svétziai Koronaörökös *Uplandiai* Gróf, nevezet alatt érkezett-meg Jul. 9-dikén *Trachenbergbe* Sléziába.

Az Anglusok, a' *Giornale Italiano* szerént az Admirális *Freemantel* vezérlése alatt Jul. 3-dikán kiszállottak *Fiuméhez*, a' hol a' kevés számú őrző sereg, a' meddig lehetett ellentállott, de végezetre magát hátra vonni, s' a' városból kimenni kénytelenítettett; hanem az Anglusok is, minekutánna eszekbe vették volna, hogy Triestből és más felől is több seregek jönnek ellenek, sietve ismét hajóra ültek. A' kassákat és irásokat elvitték volt előllök.

Julius 17-dikén így állott a' Bétsi Cursus: — 100 Forint Conventziós pénz, 155 Forint és 1/3 kr. Váltótzédulában. — Egy Császár arany 7 fl. 29 és 1/2 kr.

Irtá Pántzél Dániel.